

Reflectie n.a.v. tussentijds gesprek met mijn stagebegeleidster

Datum: 20 maart 2019

Student: Friso Liesker, Howie the Harp Amsterdam

Van cerebrale taal en het gereedschap van een Witte Raaf

Woensdag 20 maart. Voorafgaand aan de groepssessie bij De Tour had ik een gesprek met mijn stagebegeleidster S. Daarin gaf ze feedback en ze vroeg me hoe de stage tot nu toe voor mij is, en of ik daarbij nog iets nodig heb.

Je gaat maar zo weer in de fout!

De feedback was tweeledig. Het was S. opgevallen dat ik soms geneigd ben over mezelf te praten als “je”; Zoals: “Soms hoor je dat iemand zegt dat je over jezelf praat als ‘je.’” Nu ik dat zo opschrijf zie ik dat ik de waarneming die ik doe daarmee veralgemeniseer.

Ik bedankte haar, want ik was me daar niet van bewust. Mijn stagebegeleidster vroeg of ik een idee had waarom ik dat soms doe. Ik denk dat het er iets mee heeft te maken dat het effect is dat het de suggestie wekt dat wat ik op dat moment zeg niet echt over mij gaat. Waarom? Mogelijk doe ik dat omdat dat veiliger voelt voor me. Wellicht omdat het te dichtbij komt. Of misschien omdat mijn gevoelens er op dat moment niet mogen zijn? Ik weet het niet zeker, maar het kan. Nu ik het weet, ga ik er op letten en ik heb ook S. gevraagd om me er op te attenderen, want je gaat maar zo weer in de fout!

Cerebraal taalgebruik

Het tweede waarover ze me feedback af gaf, is de manier waarop ik somtijds spreek. Ze zei dat ik me af en toe cerebraal uitdruk en dat dat een afstand kan creëren tussen mij en cliënten, deelnemers, gasten, of bezoekers.¹ Ze gaf aan dat ze wel herkende, en dat ze zelf ook goed op haar taalgebruik moet letten, en dat ze dat heel bewust aanpast aan haar doelgroep.

Dit was een triggeropmerking voor mij, omdat hij bij mij het gevoel opriep dat een essentieel iets van mij er niet mag zijn en dat deed me pijn en verdriet. Dat heb ik ook aangegeven. Ja, ik praat soms anders dan ander mensen. Heb een vrij grote actieve woordenschat, dat heb ik meegekregen van thuis. Ik praat niet met opzet zoals ik praat, maar gewoon zoals het bij me opkomt, het zit in mijn gereedschapskist en ik vind het vervelend om me daarvoor te moeten verantwoorden. Het hoort gewoon bij me. Net als woorden als % \$%^&\$ en &^&% of @#)&. Af en toe dan. Het is de moker die op je teen valt.

Waar ik in dit verband blij mee was, is dat mijn stagebegeleidster ook iets vertelde over haar eigen broers en hun buitengewone intellect en taalvaardigheid, die voor haar soms intimiderend kon of kan zijn. Ik begreep daaruit dat het dus ook iets van haarzelf is en daar hebben we het ook in alle openheid over gehad, wat ik heel prettig vond. Ik herken dat gevoel want ik heb zelf ook zo'n soort broer, vijf jaar ouder dan (mijn ongeplande) ik. Ik ben dus een nageboorte en heb me lange tijd erg dom en onzeker gevoeld bij zijn nabijheid.

De tweede natuur van een freelancer

Maar dat taalgebruik dus. Natuurlijk besef ik dat bepaald taalgebruik een schild kan zijn om afstand te creëren en bewaren. Soms onbewust, ongetwijfeld. Maar iets dergelijks kent en doet iedereen. Dat zie ik dagelijks gebeuren. Waar het voor mij om gaat, is dat ik – denk ik – wel degelijk in staat ben om goed te communiceren met mensen om mij heen. Rekening houden met mijn doelgroep is een soort tweede natuur voor me. Ik heb 30 jaar in de journalistiek gewerkt, onder meer als freelancer; In die hoedanigheid heb ik

¹ Tijdens de [Dag van de Ervaringsdeskundige](#) (11 april) sprak ik hier nog even over met mijn coach B. Ze was hooglijk verbaasd. Ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is, zei ze. Het leuke van ons Howie-klasje vond ze juist dat we allemaal zo totaal anders zijn, de diversiteit. Die invalshoek had ik nog helemaal niet bedacht, en wat ze zei deed me goed. Het mag er zijn.

voor de meest uiteenlopende doelgroepen geschreven; van vakbladen, tot publieksbladen, een landelijke krant, en ik heb jaarverslagen, geschreven.

Gechaperonneerd?

Ik heb op weg naar herstel vaak genoeg in groepen gezeten en nooit was de manier waarop ik sprak een probleem. Wel viel hij altijd op. Ik herinner me dat ik in afkickkliniek [Rodersana](#) zat in een groep met heel uiteenlopende mensen, onder wie iemand die in een fabriek werkte, met wie ik het heel goed kon vinden en ook heel veel lol had. Omdat wij de eerste week niet alleen naar buiten mochten maar wel onder begeleiding zei ik iets tegen hem als: "Ja Kees, je mag alleen naar buiten als je *gechaperonneerd* wordt!" Hij begon te lachen en vroeg wat zeg je nou weer!?

En dat soort dingen heb ik wel vaker meegemaakt. Mensen weten het van me, vinden het vaak ook wel grappig, ze respecteren het ook en ik ben me vaak ook heel goed bewust van de context of situatie waarin ik het zeg.² Tijdens een groepsgesprek met S. bij de Tour zocht een bewoonster naar een woord, ik vermoedde welk, kon het aanreiken en ze bedankte me en kon verder. Ook dat gebeurt vaker. Ander voorbeeld; ik heb vrijwilligerswerk gedaan bij [Scorlewald](#), een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking, in verschillende gradaties; Ik heb met een aantal van die mensen heel goede gesprekken gehad over dingen waarmee ze zaten, zodat ze weer verder konden.

Handig ervaringsdeskundig gereedschap

Die taligheid is dus zeer zeker ook een smeermiddel; ik weet dat ik mensen kan helpen om woorden te vinden die ze zelf niet meteen paraat hebben, zodat ze hun gedachten en gevoelens kunnen uiten. Op gezette tijden komen er klasgenoten naar me toe, die vragen of ik ze kan helpen met een brief of een andere tekst. Ik zie het dus juist als handig gereedschap in mijn ervaringsdeskundige gereedschapskist. Het is een vaardigheid die ik gratis en voor niets heb gekregen, waar ik heel dankbaar voor ben en die me juist in staat stelt om met mensen op allerlei verschillende niveaus in gesprek te gaan.

Tot slot: Ik weet niet of het zo is, maar ik kan me voorstellen dat de manier waarop ik formuleer en mijn woorden kies, voor een deel ook voortkomt uit de behoefte om goed begrepen te worden, zonder misverstanden. Zodat mensen begrijpen wat ik wil en ik ook krijg wat ik vraag of wil. Zodat ik zowel gezien áls gehoord word.

Voor een ander deel heeft het mogelijk iets te maken met de manier waarop ik als journalist mijn teksten schreef. Ik zocht altijd naar een manier van formuleren die ondubbelzinnig is; geen ruimte voor andere interpretatie.

Tot slot 2: Ik kwam een artikel tegen van Zorg+Welzijn (2 april 2019) dat nog een aardige toevoeging is op deze discussie: [Jouw taalgebruik is van invloed op de eigen regie van je cliënt.](#)

² Tijdens mijn sollicitatiegesprek ging het over verslaving en terugval. Ik zei dat ik daar niet aan deed, omdat ik een *witte raaf* ben – een uitzondering dus; vrolijkheid alom want geen van mijn vier gesprekspartners kende die uitdrukking. (Ik ben overigens aangenomen ;-)